

Stöd till etniska organisationerna på landsbygden

En rapport från Landsbygdsnätverkets integrationsgrupp

Madelene Nelson 2017

Innehållsförteckning

Stöd till etniska organisationerna på landsbygden	1
Bakgrund till projektet.....	3
Deltagande områden.....	3
Förutsättningar för att utveckla de etniska organisationerna i respektive område	3
Örebro	4
Uppsala.....	4
Detta ville vi genomföra i projektet	4
Norrbotten	4
Örebro	5
Uppsala.....	5
Så här gick vi tillväga.....	6
Norrbotten	6
Örebro	6
Uppsala.....	7
Så här blev resultatet	7
Norrbotten	7
Örebro	7
Uppsala.....	8
Hur kan föreningar och kommuner gå tillväga för att stötta de etniska organisationerna?	8

Bakgrund till projektet

På den svenska landsbygden finns det många asylsökande och nyanlända. Många skulle kunna bli medlemmar i de etniska organisationer som finns i Sverige. Att vara medlem i en förening gör det enklare för asylsökande och nyanlända att engagera sig i olika aktiviteter och skapa kontakter. Starkare etniska föreningar innebär också en ökad möjlighet för utrikesfödda att vara en del av det svenska samhället och i landsbygdsutveckling.

Landsbygdsnätverkets integrationsgrupp och Samarbetsorganisationen för etniska organisationer i Sverige (SIOS) bjöd in till ett samarbete för att stärka etniska organisationer lokalt och regionalt. Arbetsgruppen gick ut brett bland medlemsorganisationerna och i andra nätverk för att hitta föreningar och kommuner som ville samarbeta för att ge stöd till de etniska föreningarnas engagemang för att få fler medlemmar och aktiviteter på landsbygden. Idén var att verksamheterna skulle leda till bättre kontakt mellan de etniska organisationerna och andra organisationer i olika områden. Det kunde exempelvis vara att ta reda på vad blivande medlemmar har för intresse och möjlighet att vara med i etniska föreningar. Aktiviteterna skulle också kunna leda till projekt där etniska föreningar får en central roll.

Målet med pilotprojekten var att

- Stärka de etniska organisationernas roll i arbetet med nyanlända och asylsökande på landsbygden.
- Stärka samarbetet mellan etniska föreningar och föreningslivet på landsbygden
- Öka landsbygdsföreningarnas kontakter med tätort och stad
- Ökad kunskap om möjligheterna att bo och arbeta på landsbygden
- Ökad kunskap om varandras föreningsliv

Med denna rapport vill vi inspirera och visa exempel på hur föreningar och kommuner runt om i Sverige kan arbeta för att ge stöd åt och samarbeta med etniska föreningar i landsbygdsutveckling.

Deltagande områden

Av de som organisationer som ansökte valdes tre områden ut; Norrbotten, Örebro och Uppsala. I Norrbotten var det Hela Sverige ska leva, Bodens kommun, Somaliska föreningen i och Afghanska kulturföreningen. I Örebro ABF, Kulturföreningen Berget, Byalaget och Multikulturella föreningen. Hela Sverige ska leva i Uppsala län och Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala, SIU, var de som tog initiativ till att arbeta med stöd till etniska organisationer men fler organisationer har senare involverats.

Förutsättningar för att utveckla de etniska organisationerna i respektive område

Norrbotten

Hela Sverige ska leva har i sitt arbete på Norrbottens landsbygd sett ett behov av samverkan mellan landsbygdsrörelsen och etniska organisationer. Föreningslivet är i allra högsta grad levande här och man menar att det finns något för alla.

Boden tar emot många asylsökande och det finns stora möjligheter att skapa sysselsättning i Norrbotten som helhet, även om det på många ställen råder brist på bostäder.

I Gunnarsbyn, som ligger i Bodens kommun, har det sedan tidigare funnits ett samarbete mellan Hela Sverige ska leva och en afghansk samt en somalisk organisation. Dessa typer av samarbeten vill man nu utveckla och utöka i fler områden för att möjliggöra en lyckad integration.

Detta projekt skulle vara ett första steg, för att se om det fanns intresse för att utveckla samarbetena mellan föreningarna, som sedan skulle utmytna i ett lite större gemensamt projekt framöver.

Örebro

I Degerfors finns det en hantverksby, Berget. Där finns hantverkare inom silversmide, vävning, keramik, sömnad och målning. Det finns dessutom en bagarstuga och kafé med servering. I nära anslutning finns också en grafisk verkstad, en ateljé och ett unikt naturområde, Sveafallen, ett naturreservat som är ett populärt turistmål. Berget är en fin traditionell hantverksby men har, som många andra typer av hembygdsgårdar och kulturmiljöer, svårt att få verksamheten ekonomiskt långsiktigt hållbar.

Degerfors är en bruksort med en aktiv landsbygd med framförallt Svartå utvecklingsgrupp som ligger bara någon mil från Berget är en mycket aktiv lokal utvecklingsgrupp i området. I Degerfors finns en nystartad internationell förening, Multikulturella föreningen, med människor från många olika länder och med många olika kulturer. Här finns också ett boende för ensamkommande barn.

ABF Örebro län ville under projektet för stöd till etniska organisationer testa idén att bidra till ökad integration genom hantverk, på Berget. Målsättningen var att det ska mynna ut i en större projektansökan till Leader Mellansjölandet CLLD eller integrationsfonden.

Uppsala

Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala, SIU och Hela Sverige ska leva Uppsala län har arbetat för att stärka de nyanländas roll på landsbygden under fler år. Under 2016 genomfördes bland annat en översyn av boenden på landsbygden, man anordnade kulturutbyten och arbetade för att möjliggöra arbetstillfällen. Organisationerna har tillsammans besökt asylboenden för att informera om föreningsliv i Sverige. För att skapa möjlighet för fler att engagera sig i etniska föreningar har de även sett till att de asylsökande fått bussbiljetter betalda då många av de etniska föreningarna har sina lokaler i centrala Uppsala.

SIU har dessutom anordnat kulturkvällar varje månad med olika teman och där föreläsare bjuds in, exempelvis kommunpolitiker, företagare och personer från universitetet, som har fungerat som förebilder. Dessa kvällar har varit mycket uppskattade med många besökare varje gång.

Detta ville vi genomföra i projektet

Norrbotten

Hela Sverige ska leva ville tillsammans med Somaliska föreningen i Boden stärka de nyanlända och asylsökandes roll på landsbygden och medverka till att de kommer i kontakt med föreningar och byautvecklingsgrupper i byar tillhörande Bodens kommun, såsom Harads, Gunnarsbyn och Brännberg. De tror fast på devisen att ”den bästa integrationen sker på landsbygden, där det är längre mellan husen men närmare mellan människor”. Samarbetet mellan föreningarna har som

sagt pågått sedan tidigare och detta vill man nu utveckla och utöka till fler områden för att öka antalet medlemmar i de etniska föreningarna.

Örebro

I Degerfors ville man använda hantverkstraditionen som en väg till integration och lokal utveckling. ABF Örebro län är länets största studieförbund och beskriver sig som en stark aktör och pådrivande kraft vad gäller asylsökandes rätt att delta i studiecirkel. I och med det demokratiuppdrag som samtliga studieförbund har fått kan de nu erbjuda asylsökande samhällsintroduktion och svenska från dag ett. ABF finns på plats i Degerfors med ett studiehem och ser nu behoven av att integrera den traditionella studiecirkelverksamheten med den riktade verksamheten för asylsökande.

ABF tillsammans med Berget, Bylaget och Multikulturella föreningen ville, med studiecirkel om/i hantverk, skapa trygga möten mellan människor. Att utbilda och stärka människor från olika kulturer som i sin tur skall medverka till att en lokal utveckling sker och därmed en levande hantverksby där människor kan mötas och utvecklas genom delaktighet och gemenskap.

Planen har varit att under 2016-2017 starta och genomföra ett integrationsprojekt i Degerfors med kulturcentrum Berget som bas. Att utforma en modell som stärker individers egen vilja att kunna påverka sin livssituation. Man pekar på forskning som visar att skapande verksamheter och upplevelser nära naturen har en positiv effekt på både vuxna och barn.

Uppsala

Utgångspunkten för arbetet i Uppsala var i diskussionen kring möjligheter och hinder för att fler dels ska kunna bosätta sig på landsbygden och dels engagera sig i etniska organisationer. Ett hinder som har varit återkommande är transportmedel. Få asylsökande och nyanlända har giltigt körkort eller råd att köpa en bil vilket gör att det måste finnas bra förbindelser till Uppsala. Då finns det ett antal stråk att rikta in sig mot.

Arbetet som både SIU och HSSl har gjort har visat sig ge resultat vilket gjorde att man ville fortsätta samarbetet för att stötta de etniska organisationerna och öka antalet medlemmar. Målgruppen för arbetet var medlemmar i HSSl och SIU och målet var att föra samman föreningarna och låta det utvecklas därifrån. Medlemmarna, och därmed målgruppen, består av både kvinnor och män, ungdomar och vuxna.

Man ville genomföra intervjuer företagare med invandrarbakgrund för att se vad som lockade dem till landsbygden. Sen vill man skapa möten mellan människor. Exempelvis möten och utbyte av erfarenheter mellan elever från olika skolor med liten respektive stor andel med invandrarbakgrund.

Så här gick vi tillväga

Norrbotten

Hela Sverige ska Leva Norrbotten har, tillsammans med Bodens kommun, Somaliska föreningen och Afghanska kulturföreningen i Boden, jobbat med att stärka de nyanlända och asylsökandes roll på landsbygden. De har medverkat till att de nyanlända och asylsökande har kommit i kontakt med föreningar och byautvecklingsgrupper i byar tillhörande Bodens kommun genom träffar med de etniska föreningarna och en del av Gunnarsbyns civilsamhälle för att utveckla samarbeten. Förhoppningen är att detta i förlängningen ska leda till en integration och inflyttning på Bodens landsbygd med ett behövligt uppsving för byarna och dess föreningar.

Det anordnades ett möte på Folkets hus i Gunnarsbyn med representanter från asylboendet, Somaliska föreningen, Afghanska kulturföreningen, Bodens kommun, Gunnarsbyns församling, Folkets hus föreningen, Råne älvdals ekonomiska förening, Hela Sverige ska leva Norrbotten och Gunnarsbyns utveckling. Mötet inleddes med en presentation av verksamheten som bedrivs på Folkets hus. Det finns både ett stort kulturutbud med film, musik och idrott samt undervisning för nyanlända. Därefter berättade respektive organisation om sitt arbete. Bland annat hade Afghanska kulturföreningen varit i kontakt med nyanlända afghaner i Gunnarsbyn som genast blivit intresserade och nyfikna på deras verksamhet. En representant från Somaliska föreningen delgav även problem som kan uppstå för personer som är nyanlända i Sverige. Bodens kommun har beslutat att öka anslaget med några miljoner, i arbetet med integration vilket redogjordes på mötet. Diskussionen på mötet handlade om hur man kan hjälpa de ensamkommande och det som beslutades var att anordna aktiviteter på kulturhuset i Gunnarsbyn och sedan även ha gemensamma aktiviteter i Boden. Det finns bra lokaler, både i Gunnarsbyn och i Boden för att ha aktiviteter. Kulturhuset i Gunnarsbyn har exempelvis sin lokal öppen för nyanlända på eftermiddagarna/kvällarna där man spelar pingis, tränar språk tillsammans osv. Man har även haft en datakurs.

Många afghaner fick kontakt med Afghanska kulturföreningen tack vare att de startade en aktivitet med att spela volleyboll. Det planeras därför att fortsätta med liknande aktiviteter, såsom bowling, för att fler ska komma i kontakt med etniska föreningar.

Ett liknande möte, som det i Gunnarsbyn kommer att hållas i Brännberg, som har ett mindre utvecklat föreningsliv.

Örebro

Under projektet har arbetet handlat om att etablera kontakter och skapa förutsättningar för projektet i Degerfors. Förutom att ha ett flertal möten med den blivande projektledaren har det knutits kontakter mellan olika aktörer i området såsom föreningen kulturcentrum Berget, multikulturella föreningen, integrationshandläggare på Degerfors kommun samt kommunstyrelsens ordförande. Vidare har man haft möte med verksamhetsledare på Leader Mellansjölandet och med projektansökare till projektet inom ABF.

Uppsala

Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala, SIU, stod som värd för Hela Sverige ska levas medlemsmöte under hösten. Där fick respektive organisation möjlighet att presentera sitt eget arbete samt de aktiviteter som genomförs gemensamt. Dessutom hölls en dragning om Upplands idrottsförbund hur de arbetat med integration i hela länet och om hur Uppsala kommun kommer att jobba med Agenda 2030. Detta var ett steg i att föra samman föreningarna och att utveckla samarbetet mellan dem.

Så här blev resultatet

Norrbotten

Inom ramen för projektet har de deltagande organisationerna genomfört ett antal möten där grunden till en fortsättning genom en ansökan till Bodens kommun har lagts. Projektgruppen består av representanter från Hela Sverige ska leva, Bodens kommun, Afghanska kulturföreningen och Somaliska föreningen. Det fortsatta projektet går ut på att koppla ihop landsbygdens föreningsliv med etniska föreningar genom sociala aktiviteter likt de som redan har genomförts då det har visat sig vara ett sätt att introducera asylsökande och nyanlända till föreningarna. Man har sett att civilsamhället spelar en stor roll i etableringen på landsbygden genom att stötta och hjälpa till med praktikplatser osv. Att få ett arbete är den frågan som är viktigast hos målgruppen.

Representanter från Länsbyggerådet i Norrbotten och Somaliska föreningen i Boden deltog på en workshop på Tollare folkhögskola. Denna workshop ingick i en förstudie inom ett ESF-projekt för kompetensutveckling av förtroendevalda och anställda i idéburna organisationer för att dessa ska få ökade kunskaper om idéburet företagande. Deras synpunkter var värdefulla för hur ett kommande projekt skulle utformas där etniska organisationer och andra svenska deltar för att utveckla idéburet företagande på landsbygd och i förort..

Projektet fick avslag på formella grunder men kan skickas in till ESF vid ny utlysning. Några aktiviteter har ändå kommit igång såsom volleyboll och gemensamma träffar med föreningarna i Boden men de berättar att det är svårt utan ekonomiska och personella resurser.

Örebro

Även i Degerfors har arbetet med stöd till etniska organisationer resulterat i en projektplan, för ett integrationsprojekt genom hantverk i Degerfors. ABF sökte tillsammans med Degerfors kommun, Multikulturella föreningen och föreningen Berget stöd för att utveckla projektet. Ansökan skickades till Kulturrådet nationellt och Leader Mellansjöländet. Ansökan till Kulturrådet avlogs men de har fått besked om att de beviljas stöd från Mellansjöländet och man försöker nu hitta ytterligare möjligheter till finansiering för att kunna genomföra projektet.

Tanken med det fortsatta projektet är att utbilda människor från olika kulturer och därmed på sikt skapa en levande hantverksby och besöksmål. Genom att skapa kontakter mellan föreningen kulturcentrum Berget och Multikulturella föreningen hoppas man bidra till att stärka respektive förening.

Uppsala

I samarbetet mellan Hela Sverige ska leva Uppsala län och SIU har resultatet blivit att man vill arbeta för att möjliggöra arbetstillfällen på den uppländska landsbygden och på så vis stötta medlemmarna i de olika föreningarna. De beskriver att de vill vara inspiratörer för att ett arbetsintegrerat socialt företag bildas med tjänster inriktade på RUT och ROT där företagets arbete kan erbjudas till samlingslokaler på landsbygden med exempelvis hantverkshjälp. Arbetet med att starta ett socialt företag har redan satts igång och kontakter har tagits med Coompanion, Uppsala kommun, Arbetsförmedlingen för att prata om vilket stöd de kan bidra med samt Bygdegårdsdistriktet för att få kontakter på landsbygden

Hur kan föreningar och kommuner gå tillväga för att stötta de etniska organisationerna?

De deltagande områdena har valt olika sätt att arbeta för att ge stöd till de etniska organisationerna. Det har både handlat om att öka antalet medlemmar och aktiviteter. Att anordna aktiviteter har varit ett sätt att få asylsökande och nyanlända att komma i kontakt med föreningarna för att de på så sätt kan få fler medlemmar. Arbetet har också handlat om att skapa möten mellan olika föreningar på landsbygden. Detta kan leda till gemensamma aktiviteter och att medlemmarna i föreningarna utökar sitt kontaktnät i området. I ett av områdena har arbetet inriktat sig mot de medlemmar som redan finns med i de etniska föreningarna.

I Norrbotten finns det ett väl utvecklat föreningsliv men man såg ett behov av samverkan mellan landsbygdens föreningsliv och de etniska organisationerna som finns i Bodens kommun. Boden tar emot många asylsökande vars högsta prioritet handlar om att få ett arbete och civilsamhället har en viktig roll i etableringen genom att skapa kontaktnät som kan leda till praktikplatser och jobb. Det hade tidigare funnits ett samarbete mellan Hela Sverige ska leva och en afghansk- och en somalisk organisation som man nu ville utveckla samt bjuda in fler föreningar. De ville stärka de asylsökande och nyanländas roll på landsbygden och medverka till att de kom i kontakt med föreningar genom att anordna sociala aktiviteter då det är ett sätt att introducera nyanlända till föreningarna. Detta sågs också som ett sätt att, i förlängningen, en ökad inflyttning till Bodens landsbygd.

I Degerfors samarbetade ABF, Byalaget, Kulturföreningen Berget och Multikulturella föreningen. Hantverksbyn Berget beskrivs som en positiv kraft i Degerfors, en kommun som drabbats av ett minskande befolkningsantal. Genom att hålla hantverkstraditionen som finns på Berget levande vill man bidra till en positiv utveckling för kommunen. Multikulturella föreningen är en relativt nybildad förening och består av människor från olika kulturer som ser potential att få fler medlemmar. Samarbetet med Berget är ett sätt att bredda och skapa fler aktiviteter för föreningens medlemmar, på så sätt hoppas man locka fler medlemmar och stärka föreningen.

Att utbilda och stärka människor från olika kulturer är alltså ett sätt att medverka till en lokal utveckling och en levande hantverksby där människor kan mötas. Multikulturella föreningen vill ha fler medlemmar och Kulturföreningen Berget vill ha deltagare som kan arbeta med olika typer av hantverk i byn. Föreningarna beskriver också att satsningen på Berget är tänkt som ett första steg

för ökad integration, man vill också starta språkkaféer och andra aktiviteter för att skapa en mer attraktiv plats att bo på.

SIU och Hela Sverige ska leva har tidigare besökt asylboenden runt om i Uppsala för att informera om föreningsliv. SIU har också anordnat kulturkvällar för ensamkommande med föreläsare samt resor till landsbygden för att visa dess möjligheter till boende och arbete.

Under pilotprojektet hade man ett gemensamt medlemsmöte där organisationerna berättade om sina aktiviteter. Samarbetet mellan dem resulterade i att man nu är med och stöttar för att starta ett arbetsintegrerat socialt företag med tjänster inriktade på RUT och ROT. Företagets arbete kan erbjudas till lokaler på landsbygden. Arbetet med stöd till etniska föreningar i området handlar alltså om att stärka dess medlemmar genom att möjliggöra arbetstillfällen.

Arbetet som har gjorts inom ramen för pilotprojekten har varit ett sätt för alla områdena att påbörja samarbeten med de etniska föreningarna och projekt för att stärka dem, då det pågått under en relativt kort tid. Landsbygdsnätverkets integrationsgrupp kommer därför att följa områdena även framöver för att se hur arbetet utvecklas för att fortsätta sprida goda exempel på hur olika föreningar och kommuner kan skapa samarbeten och involvera de etniska föreningarna i den lokala utvecklingen ute i landet.